

LICTOR, pres del ll. *lictor*, -oris, id. □ 1.ª doc.: Lab. 1840.

Liern, ben conegut com a cognom val., però no recordo cap nom de lloc Liern a la Pna. de Vic, com el que suposa *AlcM*,¹ potser confusió amb *Ierri* (entre Sora i Vinyoles de Portabella, o sigui més al N. del que diu *AlcM*), o bé d'*Iern*, variant fon. del conegut NP *Isern* (que és d'on potser també ve el cogn. *Liern*).

¹ Sembla que ho treu de Gomis, GGC prov. Bna.,¹⁰ que ho diu vagament, i a la p. 40 posa *Siern*, però com a provinent de la Bola (cosa contradictòria, car La Vola és a l'esquerra del Ter i no a la dreta com el Gurri). *Siern* sí que és nom existent, però llunyà d'on diu *AlcM*. ¿Potser d'un derivat de SECERNERE¹⁵ 'separar' (i cf. *Silicernium*)? Hi ha un altre coll de *Siern* a la carena de les Alberes entre Espinavell i Costabona, al N. de Molló.

Lifara, V. *alifara* Lig, V. llig (LLEI) *Ligenda*,²⁰ *liger*, V. *llegir*

LIGI, pres del ll. gallicà *ligius*, llatinització del fr. *lige* 'vassall' i de vegades 'lliure', mot d'origen germànic, però és incert a quina forma primitiva correspon.²⁵ □ 1.ª doc.: «vassalls nostres e hòmens *ligis* e naturals», doc. de l'a. 1380 (Rubió, *Diplomatari de l'Orient català*, 496); Belv. dóna *li(t)ge* si bé com a antiq.; Lab. 1840, *lige* id.

Per a l'origen del fr. *lige* veg. principalment Gamill.³⁰ scheg EWFS s. v., i *Rom. Germ.* II, 72, amb la bibliografia que hi cita: la hipòtesi que s'hi defensa topa amb dificultats, però pitjors són en les que admeten Bloch i M-Lübke (REW, 4993a).

DERIV.: *Lijaça* 'qualitat de lig', Belv. i Lab.

Ligni, *lignificar*, *lignit*, V. *lleya*

Ligula, pres del ll. *ligula* 'llengueta'. Deriv. *ligulat*. *Liguliflora*.

No és *ligúr* sinó *ligur*, ll. *ligüres*, it. *liguri*.

LIGUSTRE, pres del ll. *ligustrum* id. □ 1.ª doc.: 1911, Vogel. Variant *aligustre* val. (Cavanilles, *Observ.* II, 323).

LILA o LILÀ, arbust de flors morades, pres del fr. *lilas* id., antigament *lilac*, i aquest, del persa *lilak* (també *nilak*) 'blavenc', 'moradenc com els dits balbs'. □ 1.ª doc.: Lab. 1840; *lilà*, 1871, Teixidor; *DOrt*.

En castellà és també recent [c. 1770] i també pres del francès [*lilac*, 1611; cf. angl. *lilac*, des de 1597]. Són inexactes les dades que dóna Asín, sempre lleuger en coses de llengua, que fan creure a *AlcM* que el català l'hagi pres del castellà. Devic, p. 46; Dozy-E., *Gloss.*, 297; DCEC.

DERIV.: *Lilera*: és la forma val., almenys del Sud (Enric Valor, c. 1950).

Lilaina, *lilàs*, *lilau*, V. *lero* Lili, *liliaci*, *lilial*, V.

liri Liliu, V. *lero* Limbe, V. *límbs*

LIMFA, pres del llatí *lympa* 'divinitat aquàtica', 'aigua', que sembla ser variant de l'hellenisme *nimfa* 'divinitat de les fonts'. □ 1.ª doc.: Belv.

DERIV.: *Limfàtic* [Belv.]. *Limfàtisme*. I els compostos que comencen per *limf(o)*: *limforrea*, *limforràgia*, *limfúria*, *limfangitis*.

Limícola, V. *lím* Liminar, V. *límit*

LÍMIT, pres del ll. *limes*, *límítis*, 'corriol entre dos camps', 'límit, frontera'. □ 1.ª doc.: 1440.

Hi havia hagut un duplicat hereditari (*linde* m., a. 1205, doc. de La Joncosa, MiretS, *TemplH.*, 174; cf. el pl. alt-arag. *Sierra Limeθ* a Asso de Sobremonte, 1966), però això morí ràpidament i quedà el cultisme: «Exia fora los *límits* de la procuració», a. 1440, *Novells Ardits* I, 413. En els primers temps va tenir molta extensió la forma amb la *l*-palatalitzada: «la ciutat de Empúries dista del Pyreneo, que és *límit* de França y Espanya ---» en la *Crònica* de Pujades, i vegeu-ne altres dos testimonis de princ. S. XVII en els *Dag.* i *AlcM*, en l'acc. geogràfica o topogràfica; així mateix *DTO*. 1670, i Lacav.: «*Confinis*, *límits*, frontera: confinia, -orum», «*Fita*: límit: *limes*», si bé, a l'article *límit*, tot acceptant *límit*, dóna ja la preferència a la forma *límit*, i hi indica abundants exemples i fraseologia.

Amb el significat més translàtic també s'usà tot seguit: «--- dexant interessos / de vells o de jóvens - prengam la rahó: / o-l grat té corrupte - la intenció, / o va per los *límits* perfets d'aquests vessos: / si va pel desorde - que-l <ll. *qu'al*> jove importa, / lo jove plau més - que no lo vellat; / mas volent al grat - entrar per la porta, / lo vell és d'amar - que sap d'amor l'art», *Procés de les Olives*, v. 1868.

DERIV.: *Limitar*, com a verb tr.: «Yo, instruit / e corregit, / déu ajudant / e graciante, / ab escandalls / e prou treballs, / mon temps *limite*, / dones evite / per no torbar / ---», JRoig (*Spill*, 15763); com a participi ja apareix en Llull: «En lo poder de Déu és granea e bonea, e és libertat; e si havia a fer tan solament ço que fa, e que als no pogués fer, seria costret e *limitat* a seguir ço que sab la saviesa, e ço que vol la volentat; e serien la saviesa e la volentat en major granea que lo poder --- la qual majoritat és impossible», *Merav.* (VIII, § 58, Ag. II, 224); JoMartorell l'usa ja com pròpiament adj., en un sentit translàtic 'discret, primmirat, moderat, reservat': «la mia senyora, molt stic admirada que la celsitut vostra haja de creure que un tan *limitat* cavaller, e de tanta virtut, com és Tirant, hagués a dir cosa nenguna qui agreujàs la Magestat vostra, car si les orelles sues oïen dir res qui fos en ofensa vostra, se matria ab tot lo món» (així en la princeps, cap. 226 = Ag. III, 55; Riq., 659).

«Charitat me forsa - i ley me insita / loar lo misteri - de la Eucharistia: / lo poc exercici - los senys me desvia, / en loc baix me posa - i-l desig *limita*», Fc. Prats, a. 1487 (JMBover, *BiEscrBal.* II, 156.18.4). I tant el